

В. о. начальника відділу архітектури
та містобудування виконавчого
комітету Бахмацької міської ради

Іван ГЕРАСИМЕНКО

Ірина Тетяна Іванівна
с.Бахмацьк. вул. Герасименко 25

(П.І.Б та адреса місця проживання)
тел. 0682644340

Заява

Прошу надати довідку про те, що забудови на моїй земельній ділянці (кадастровий номер 7420310100:00:002:0434 для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка)), яка розташована за адресою м.Бахмацьк. вул. Герасименко, 19, знаходяться в межах земельної ділянки і не суперечать вимогам державних будівельних норм.

Документи, що додаються:

1. Копія паспорту
2. Копія рішення суду
3. Копія устави суду
4. Копія техпаспорту на будинок.

При цьому даю згоду відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» на обробку моїх особистих персональних даних у картотеках та/або за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем з метою підготовки відповідно до вимог законодавства статистичної, адміністративної та іншої інформації з питань діяльності уповноваженого органу містобудування і архітектури.

Ірина Тетяна Іванівна
(прізвище, ім'я, по батькові)
23 травня 2024 року

[Підпис]
(підпис)

Г.03-18/455
23.05.2024

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

УХВАЛА

21 серпня 2023 року

м. Чернігів

Унікальний номер справи № 728/1354/22
Головуючий у першій інстанції – Роздайбіда О. В.
Апеляційне провадження № 22-ц/4823/938/23

Чернігівський апеляційний суд у складі колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ:

головуючого-судді Висоцької Н.В.

суддів: Мамонової О.Є., Шитченко Н.В.

розглянувши питання про виправлення описки у резолютивній частині постанови Чернігівського апеляційного суду від 16 серпня 2023 року за апеляційною скаргою Мерзлікіна Олександра Юрійовича на рішення Бахмацького районного суду Чернігівської області від 26 квітня 2023 року у справі Гіриної Тетяни Іванівни до Мерзлікіна Олександра Юрійовича про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу та визнання права власності на спадкове майно,-

ВСТАНОВИВ:

16.08.2023 Чернігівським апеляційним судом проголошено вступну та резолютивну частини постанови у даній цивільній справі, згідно якої апеляційну скаргу Мерзлікіна О.Ю. задоволено частково.

При внесенні вказаної вище постанови суду було допущено технічну описку і помилково зазначено суму стягнення з Гіриної Т.І. на користь Мерзлікіна О.Ю. у відшкодування витрат на правову допомогу в розмірі 1 250,00 грн у суді апеляційної інстанції, замість суми 2 500, 00 грн.

Заслухавши доповідача, дослідивши матеріали справи, апеляційний суд приходить до висновку про необхідність виправлення допущеної описки в резолютивній частині постанови.

Згідно з ч.ч. 1, 2 ст. 269 ЦПК України суд може з власної ініціативи або за заявою учасників справи виправити допущені в рішенні чи ухвалі описки чи арифметичні помилки. Питання про внесення виправлень вирішується без повідомлення учасників справи, про що постановляється ухвала. За ініціативою суду питання про внесення виправлень вирішується в судовому засіданні за участю учасників справи, проте їхня неявка не перешкоджає розгляду питання про внесення виправлень.

Згідно з оригіналом
Гірина Т.І.

За таких обставин, апеляційний суд вважає за необхідне виправити допущену опіску.

Керуючись ч. 1 ст. 269 ЦПК України, апеляційний суд –
У Х В А Л И В:

Виправити опіску в резолютивній частині постанови Чернігівського апеляційного суду від 16 серпня 2023 року, зазначивши правильну суму до стягнення з Гріної Тетяни Іванівни на користь Мерзлікіна Олександра Юрійовича у відшкодування витрат на правову допомогу в розмірі 2 500,00 грн у суді апеляційної інстанції, замість суми 1 250, 00 грн.

Ухвала набирає законної сили з моменту її постановлення і може бути оскаржена в касаційному порядку до Верховного Суду протягом тридцяти днів.

Головуючий

Судді :

Згідно з оригіналом
Тренка М. П.

Згідно з оригіналом

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

ПОСТАНОВА іменем України

16 серпня 2023 року

м. Чернігів

Унікальний номер справи № 728/1354/22
Головуючий у першій інстанції – Роздайбіда О. В.
Апеляційне провадження № 22-ц/4823/938/23

Чернігівський апеляційний суд у складі колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ:

головуючого-судді Висоцької Н.В.

суддів: Мамонової О.Є., Шитченко Н.В.,

із секретарем – Шкарупою Ю.В.,

учасники справи: позивач - Гірина Тетяна Іванівна,

відповідач - Мерзлікін Олександра Юрійович,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в порядку спрощеного позовного провадження в режимі відеоконференції цивільну справу за апеляційною скаргою Мерзлікіна Олександра Юрійовича на рішення Бахмацького районного суду Чернігівської області від 26 квітня 2023 року (місце ухвалення – м. Бахмач, дата складання повного рішення – 02.05.2023) у справі Гіриної Тетяни Іванівни до Мерзлікіна Олександра Юрійовича про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу та визнання права власності на спадкове майно,

ВСТАНОВИВ:

У жовтні 2022 року Гірина Т.І. звернулась до суду з позовом до Мерзлікіна О.Ю. про визнання права власності на спадкове майно та встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу. В обґрунтування позову посилалась на те, що позивачка з 2011 року проживала однією сім'єю без реєстрації шлюбу з Бريدковським В.М. за адресою: м. Бахмач, вул. Розумовського, 19, вели спільне господарство, мали спільний бюджет, фактично виконували права та обов'язки подружжя, мали спільних друзів, проводили разом всі свята та відпочинок, проживали із взаємними правами та обов'язками по відношенню один до одного як повноцінна сім'я, придбавали майно в інтересах сім'ї внаслідок спільної праці. 28.12.2021 Бريدковський В.М. помер, позивачем, як дружиною, було проведено його поховання. Шляхом вступу у фактичне управління та розпорядження спадковим майном спадщину прийняла позивачка, проте їй було відмовлено у видачі спадкового свідоцтва у

58
зв'язку з тим, що Гіриною Т.І. не було доведено родинні відносини з померлим. В обґрунтування підстав для встановлення факту проживання однією сім'єю позивачка посилається на покази свідків, а також спільні сумісні витрати.

У позові Гірина Т.І. просить встановити факт проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу з липня 2011 року по 28.12.2021 Гіриної Т.І. та Бридковського В.М.

Визнати за Гіриною Т.І. в порядку спадкування за законом після смерті Бридковського В.М. право власності на житловий будинок з господарськими будівлями та спорудами, розташованого за адресою: Чернігівська область, Ніжинський район, м. Бахмач, вул. Маяковського, 29.

Визнати за Гіриною Т.І. в порядку спадкування за законом після смерті Бридковського В.М. право власності на житловий будинок з господарськими будівлями та спорудами, розташованого за адресою: Чернігівська область, Ніжинський район, м. Бахмач, вул. Розумовського, 19.

Визнати за Гіриною Т.І. в порядку спадкування за законом після смерті Бридковського В.М. право власності на земельну ділянку кадастровий номер 7420310100:00:0020434, площею 0,1000 га, розташованої за адресою: Чернігівська область, Ніжинський район, м. Бахмач, вул. Розумовського, 19.

Рішенням Бахмацького районного суду від 26.04.2023 позовні вимоги Гіриної Т.І. до Мерзлікіна О.Ю. про визнання права власності на спадкове майно та встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу - задоволено повністю.

Встановлено факт проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу з липня 2011 року по 28.12.2021 Гіриної Т.І. та Бридковського В.М.

Визнано за Гіриною Т.І. в порядку спадкування за законом після померлого Бридковського В.М. право власності на житловий будинок з господарськими будівлями та спорудами за № 29, розташованого по вул. Маяковського м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області.

Визнано за Гіриною Т.І. в порядку спадкування за законом після померлого Бридковського В.М. право власності на житловий будинок з господарськими будівлями та спорудами за № 19, розташованого по вул. Розумовського м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області.

Визнано за Гіриною Т.І. в порядку спадкування за законом після померлого Бридковського В.М. право власності на земельну ділянку, кадастровий номер 7420310100:00:0020434, площею 0.1000 га, розташованої за адресою: вул. Розумовського, 19, м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області.

Суд, оцінивши встановлені обставини за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів, дійшов висновку про обґрунтованість та доведеність позовних вимог, що підтверджується показами свідків, наявністю спільного побуту, спільного відпочинку, придбання ними товарів, ведення спільного господарства та іншими

встановленими обставинами у справі.

Не погоджуючись з вказаним рішенням суду представник Мерзлікіна О.Ю. – адвокат Ковалюх В.М. подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати рішення Бахмацького районного суду від 26.04.2023 та ухвалити нове, яким повністю відмовити у задоволенні позову, та стягнути з позивача витрати по сплаті судового збору за подання апеляційної скарги та витрати на правову допомогу адвоката в суді першої та апеляційної інстанцій.

За доводами апеляційної скарги оскаржуване рішення суду є незаконним та необґрунтованим у зв'язку з неповним з'ясуванням судом обставин, що мають значення для справи; недоведеністю висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції обставинам справи; порушенням норм процесуального права та неправильним застосуванням норм матеріального права.

В обґрунтування порушення норм процесуального права апелянт посилається на те, що позовну заяву було подано в електронному вигляді, та в порушення норм ст. 177 ЦПК України її копії з додатками не було надіслано відповідачу у справі та не надано доказів про це. Позивачем не було сплачено судовий збір в повному обсязі, та до позовної заяви не надано ордер на надання правової допомоги, а лише витяг з договору про надання правової допомоги та копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Електронні докази (фото та відео файли) не були додані до позовної заяви та не підписані електронним цифровим підписом.

Крім того, заявник посилається, що судом було відхилено клопотання відповідача про витребування інформації про доходи позивачки отримані за спірний період, та не задовольнив клопотання про приєднання до матеріалів справи копії технічного паспорту на будинок за адресою: м. Бахмач, вул. Розумовського, 19, який спростовує показання позивача та свідків про те, що господарські будівлі в цій садибі збудовані за період з 2011 по 2021 роки.

За доводами апеляційної скарги судом не взято до уваги докази, які містяться в матеріалах кримінального провадження по обвинуваченню Гіриної Т.І. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 185, ст. 357 КК України, які підтверджують відсутність сімейних відносин між Гіриною Т.І. та Бридковським В.М.

Заявник посилається на сумнівність поданих стороною позивача цифрових фотографій та відеозаписів, оскільки деякі з них створені 29.12.2022, а замінені 21.11.2022, тобто після смерті Бридковського В.М., а на 24 фотознімках останній зображений сам, що спростовує твердження позивачки про спільне проживання та спільність побуту.

В обґрунтування безпідставності висновку суду про те, що відповідь на адвокатський запит не відповідає вимогам законодавства щодо письмових доказів, апелянт посилається на повторний адвокатський запит, на який надано аналогічну відповідь про те, що Гірина Т.І. у 2020 році не купувала у магазині «Аудіо-відео» по вул. Європейській, 1 в м. Бахмач ноутбук та сущарку.

На виконання вимог ст. 361 ЦПК України учасникам справи було надіслано копії апеляційної скарги та додані до неї матеріали справи, проте відзив на апеляційну скаргу до суду подано не було.

Згідно з ч. 3 ст. 360 ЦПК України відсутність відзиву на апеляційну скаргу не перешкоджає перегляду рішення суду першої інстанції.

Вислухавши суддю-доповідача, учасників судового процесу, обговоривши доводи апеляційної скарги, дослідивши матеріали справи, апеляційний суд приходить до висновку про задоволення апеляційної скарги частково враховуючи наступне.

Відповідно до ст. 263 ЦПК України судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Відповідно до ч. 1 ст. 367 ЦПК України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними в ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 376 ЦПК України підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.

Судом встановлено, що Бридковський В.М. помер 28.12.2021, що підтверджується свідоцтвом про смерть серії 1-ЕЛ № 402952 від 28.12.2021 (а.с. 6 т. 1).

Згідно копії витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності померлий Бридковський В.М. мав приватне право власності, яке отримав на підставі свідоцтва про право на спадщину, на житловий будинок за адресою: Чернігівська область, Бахмацький район, м. Бахмач, вул. Маяковського, 29 (а.с. 7 т. 1), що також підтверджується копією витягу про реєстрацію права власності на нерухоме майно (а.с. 7 зворот, 12, т. 1).

Згідно копії державного акту на право власності на земельну ділянку Бридковському В.М. за час життя належала земельна ділянка площею 0,1000 га., яка розташована: м. Бахмач, вул. К.Розумовського, 19, Бахмацький район, Чернігівська область (а.с. 11 т. 1).

На підставі договору дарування житлового будинку від 07.07.2004 Бридковська О.І. подарувала Бридковському В.М. жилий будинок з надвірними будівлями, що знаходиться в м. Бахмач по вулиці Розумовського, 19 (а.с. 13 т. 1).

Матеріали справи містять копії гарантійних талонів на ноутбук (а.с. 10 т. 1), сушарку (а.с. 14 т. 1), бензотриммер (а.с. 14 зворот, т. 1), шліфувальну

61
машинку (а.с. 15 т. 1), холодильник-морозильник (а.с. 15 зворот, т. 1), мультитарку (а.с. 16 т. 1).

З довідки вуличного комітету м. Бахмач, ділянка № 29 від 14.10.2022 вбачається, що позивач Гірина Т.І. з 2011 року проживала однією сім'єю без реєстрації шлюбу з Бридковиським Віктором Миколайовичем за адресою м. Бахмач, вулиця Розумовського, 19, вели спільне господарство до його смерті (а.с. 18 т. 1).

Судом встановлено, що позивачкою було проведено поховання Бридковського В.М. та здійснено розпорядження його речами. Згідно витягу з державного реєстру актів цивільного стану громадян про смерть № 00034451632 для отримання допомоги на поховання від 30.12.21 року запитувач Гірина Т.І. (а.с. 19 т. 1).

Задовольняючи позовні вимоги суд першої інстанції оцінивши встановлені обставини за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів, дійшов висновку про обґрунтованість та доведеність позовних вимог, що підтверджується показами свідків, наявністю спільного побуту, спільного відпочинку, придбання ними товарів, ведення спільного господарства та іншими встановленими обставинами у справі.

З висновком місцевого суду в частині вирішення позовних вимог про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу погоджується колегія суддів апеляційної інстанції, враховуючи наступне.

Відповідно до статті 1216 ЦК України спадкуванням є перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців).

Згідно із статтею 1217 ЦК України спадкування здійснюється за заповітом або за законом.

Відповідно до статті 1258 ЦК України спадкоємці за законом одержують право на спадкування по чергово. Кожна наступна черга спадкоємців за законом одержує право на спадкування у разі відсутності спадкоємців попередньої черги, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини або відмови від її прийняття, крім випадків, встановлених статтею 1259 цього Кодексу.

У відповідності до статті 1264 ЦК України у четверту чергу право на спадкування за законом мають особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини.

Якщо постійне проживання особи зі спадкодавцем на час відкриття спадщини не підтверджено відповідними документами, у зв'язку із чим нотаріус відмовив особі в оформленні спадщини, спадкоємець має право звернутися в суд із заявою про встановлення факту постійного проживання із спадкодавцем на час відкриття спадщини, а не про встановлення факту прийняття спадщини.

При вирішенні спору про право на спадщину осіб, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини (четверта черга спадкоємців за законом), судам необхідно

враховувати правила частини другої статті 3 СК України про те, що сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Зазначений п'ятирічний строк повинен виповнитися на момент відкриття спадщини і його необхідно обчислювати з урахуванням часу спільного проживання зі спадкодавцем однією сім'єю до набрання чинності цим Кодексом.

До числа спадкоємців четвертої черги не входить особа, яка хоча і проживала спільно зі спадкодавцем, але перебувала у зареєстрованому шлюбі з іншою особою. Зазначене положення поширюється щодо осіб - чоловіка або жінки, які проживають у фактичних шлюбних відносинах, але перебувають в іншому зареєстрованому шлюбі; проте не поширюється щодо інших осіб, які перебувають у зареєстрованому шлюбі з іншою особою, але проживали однією сім'єю зі спадкодавцем на інших засадах, ніж фактичні шлюбні відносини.

Відповідно до частини третьої статті 12, частини першої статті 81 ЦПК України кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, крім випадків, встановлених статтею 61 цього Кодексу.

Згідно з частиною другою статті 3 СК України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Аналіз наведеної норми права вказує, що для визначення статусу сім'ї необхідно встановити три складові компоненти: особи спільно проживали; ці особи пов'язані спільним побутом; ці особи мають взаємні права та обов'язки.

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 22 серпня 2018 року у справі N 644/6274/16-ц (провадження N 14-283цс18) вказано, що "згідно з абзацом п'ятим пункту 6 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 03 червня 1999 року у справі N 5-рп/99 про офіційне тлумачення терміну "член сім'ї" членами сім'ї є, зокрема, особи, які постійно з ним мешкають і ведуть спільне господарство. До таких осіб належать не тільки близькі родичі (рідні брати, сестри, онуки, дід і баба), але й інші родичі чи особи, які не перебувають з військовослужбовцем у безпосередніх родинних зв'язках (брати, сестри дружини (чоловіка); неповнолітні брати і сестри; вітчим, мачуха; опікуни, піклувальники, пасинки, падчерки й інші). Обов'язковими умовами для визнання їх членами сім'ї, крім спільного проживання, є: ведення спільного господарства, тобто наявність спільних витрат, спільного бюджету, спільного харчування, купівля майна для спільного користування, участь у витратах чи письмових домовленостях про порядок користування житловим приміщенням, інших обставин, які засвідчують реальність сімейних відносин. Отже, законодавство не передбачає вичерпного переліку членів сім'ї та визначає критерії, за наявності яких особи складають сім'ю. Такими критеріями є спільне проживання (за винятком можливості роздільного проживання подружжя з поважних причин і дитини з батьками), спільний побут і взаємні права й обов'язки".

001
69

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 03 липня 2019 року у справі N 554/8023/15-ц (провадження N 14-130цс19) зроблено висновок, що вирішуючи питання про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, суд має установити факти: спільного проживання однією сім'єю; спільний побут; власні права та обов'язки (статті 3, 74 СК України).

Аналогічний висновок зроблений Верховним Судом у постанові від 31 травня 2022 року у справі N 554/8629/17 (провадження N 61-3012св21).

Згідно зі статтею 12 ЦПК України цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін. Учасники справи мають рівні права щодо здійснення всіх процесуальних прав та обов'язків, передбачених законом. Кожна сторона повинна довести обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Верховний Суд зазначає, що стандарт доказування є важливим елементом змагального процесу. Якщо сторона не подала достатньо доказів для підтвердження певної обставини, то суд робить висновок про її недоведення.

Доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. Предметом доказування є обставини, що підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення (статті 76, 77 ЦПК України).

Відповідно до статті 81 ЦПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом. Докази подаються сторонами та іншими учасниками справи. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях. Суд не може збирати докази, що стосуються предмета спору, з власної ініціативи, крім витребування доказів судом у випадку, коли він має сумніви у добросовісному здійсненні учасниками справи їхніх процесуальних прав або виконанні обов'язків щодо доказів, а також інших випадків, передбачених цим Кодексом.

Положення вищезазначених процесуальних норм передбачають, що під час розгляду справ у порядку цивільного судочинства обов'язок доказування покладається як на позивача, так і на відповідача.

Метою доказування є з'ясування дійсних обставин справи, обов'язок доказування покладається на сторін, суд за власною ініціативою не може збирати докази. Це положення є одним із найважливіших наслідків принципу змагальності у цивільному процесі.

Відповідно до статті 89 ЦПК України суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів. Жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Суд

оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), який міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів).

Відповідно до статті 1264 ЦК України у четверту чергу право на спадкування за законом мають особи, які проживали із спадкодавцем однією сім'єю не менше як п'ять років до часу відкриття спадщини. Проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу не є підставою для виникнення в них права на спадкування за законом у першу чергу на підставі статті 1261 ЦК України.

Вирішуючи позовну вимогу про встановлення факту проживання однією сім'єю як чоловіка та жінки слід врахувати, що юридичні факти можуть бути встановлені лише для захисту, виникнення, зміни або припинення особистих чи майнових прав самого заявника.

Справи про встановлення юридичних фактів можуть бути предметом розгляду суду в порядку окремого провадження за таких умов: факти, які підлягають встановленню, повинні мати юридичний характер, тобто відповідно до закону викликати юридичні наслідки: виникнення, зміну або припинення особистих чи майнових прав громадян або організацій. Для визначення юридичного характеру факту потрібно з'ясувати мету, для якої необхідне його встановлення. Один і той самий факт для певних осіб і для певної мети може мати юридичне значення, а для інших осіб та для іншої мети - ні.

Схожі висновки наведені Верховним Судом у постанові від 30 травня 2019 року у справі N 346/1173/17 (провадження N 61-48393св18).

Згідно частини 2 статті 315 ЦПК України у судовому порядку встановлюються факти, від яких залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав фізичних осіб, якщо законом не визначено іншого порядку їх встановлення.

Частиною 1 ст. 319 ЦПК України передбачено, що у рішенні суду повинно бути зазначено відомості про факт, встановлений судом, мету його встановлення, а також докази, на підставі яких суд установив цей факт.

Згідно із пунктом 5 частини першої статті 315 ЦПК України суд розглядає справи про встановлення факту, зокрема, проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу.

Згідно зі статтю 3 СК України сім'єю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Аналіз зазначених ознак свідчить, що для встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу необхідна сукупність таких ознак як спільне проживання, пов'язаність побутом і наявність взаємних прав і обов'язків.

На підтвердження своїх доводів позивачем надано до суду докази: копія довідки про відсутність шлюбу позивача та проживання спільно

з померлим Бридковським В.М. за адресою м. Бахмач, вул. Розумовського, 19 з січня 2011 року без реєстрації шлюбу (а.с. 18 т. 1), копії вироку та процесуальних документів по кримінальній справі № 728/1355/19 за адресою мешкання Гіриної Т.І. зазначено м Бахмач, вул. Розумовського, 19 (а.с. 162-164 т. 1, а.с. 37-38 т. 2), документи про здійснення поховання (а.с. 19 т. 1). Також допитані у судовому засіданні свідки (а.с. 132-136 т. 1).

У іншому шлюбі у період часу, щодо якого заявлені вимоги про факт проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, ні Гірина Т.І., ні померлий Бридковський В.М. не перебували, що підтверджується наданими копіями паспорту Гіриної Т.І. та свідоцтва про розірвання шлюбу Бридковського В.М. (а.с. 9 т. 1, 51 т. 2).

Відповідно до вимог ч. 2 ст. 315 ЦПК України у судовому порядку можуть бути встановлені також факти, від яких залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав фізичних осіб, якщо законом не визначено іншого порядку їх встановлення.

Встановлення певного факту завжди породжує юридичні наслідки, тобто від них залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав.

Предметом вимог позивачки Гіриної Т.І. є встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, який породжує для позивачки юридичні наслідки, а саме одержання права на спадкування за законом після смерті Бридковського В.М.

Доводи апеляційної скарги правильних висновків суду першої інстанції в цій частині не спростовують.

Посилання в апеляційній скарзі, як на підставу для скасування рішення суду першої інстанції, на те що судом порушено норми процесуального права, а саме те, що позовну заяву було подано в електронному вигляді, та в порушення норм ст. 177 ЦПК України її копії з додатками не було надіслано відповідачу у справі та не надано доказів про це, хоча і є порушенням місцевим судом, проте не є підставою для скасування рішення суду першої інстанції в повному обсязі.

Твердження заявника про несплату судового збору в повному обсязі під час звернення з позовом, не є підставою для повного скасування рішення місцевого суду, оскільки як вбачається, матеріали справи містять ухвалу суду першої інстанції про залишення позовної заяви Гіриної Т.І. без руху у зв'язку з несплатою судового збору, яка була виконана позивачкою в строк встановлений судом.

Не спростованими належними та допустимим доказами є посилання апелянта у скарзі на сумнівність цифрових фотографій та відеозаписів, які є підтвердженням щодо спільного проживання позивачки з Бридковським В.М.

Доводи апеляційної скарги про те, що судом не взято до уваги докази, які містяться в матеріалах кримінального провадження по обвинуваченню Гіриної Т.І. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 185, ст. 357 КК України, які підтверджують відсутність сімейних відносин між Гіриною Т.І. та Бридковським В.М., та те, що Гірина Т.І. у 2020 році не

66
I
C
I

купувала у магазині «Аудіо-відео» по вул. Європейській, 1 в м. Бахмач ноутбук та сушарку, не спростовують висновків суду щодо встановленого належним чином факту проживання позивачки з померлим Бريدковським В.М. однією сім'єю без реєстрації шлюбу.

Разом з тим, помилковими є висновки суду першої інстанції в частині задоволення вимог про визнання права власності на спадкове майно з урахуванням наступного.

Як вбачається, матеріалами підтверджено, що нерухоме майно, на яке позивачка просить визнати право власності в порядку спадкування, а саме житловий будинок з господарськими будівлями та спорудами за № 29, розташований по вул. Маяковського м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області; житловий будинок з господарськими будівлями та спорудами за № 19, розташований по вул. Розумовського м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області; земельну ділянку, кадастровий номер 7420310100:00:0020434, площею 0.1000 га, розташовану за адресою: вул. Розумовського, 19, м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області, є особистою власністю померлого Бريدковського В.М.

Відповідно до даних наданих Бахмацькою державною нотаріальною конторою № 662/01-16 від 13.06.2023 (а.с. 243-249 т. 1), позивачка Гірина Т.І. 01.02.2022 звернулась до нотаріальної контори з заявою про прийняття спадщини.

З аналогічною заявою в межах шестимісячного строку до нотаріуса також звернувся відповідач Мерзлікін О.Ю. (а.с. 244 т. 1), який є також спадкоємцем.

Крім того, спадкова справа (а.с. 249 т. 1) містить кредиторську вимогу АТ «Ощадбанк» щодо заборгованості померлого Бريدковського В.М. Даних про відмову у оформленні спадщини матеріали спадкової справи не містять.

Матеріали справи також містять копії правовстановлюючих документів, право власності на яке просила визнати позивачка.

Частиною 1 ст. 15 ЦК України передбачено, що кожна особа має право на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання.

Відповідно до ч. 1 ст. 16 ЦК України, кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

З огляду на викладене правом на звернення до суду за захистом наділена особа в разі порушення, невизнання або оспорювання саме її прав, свобод чи інтересів, а також у разі звернення до суду органів і осіб, уповноважених захищати права, свободи та інтереси інших осіб або державні та суспільні інтереси.

Відповідно до статті 392 ЦК України власник майна може пред'явити позов про визнання його права власності, якщо це право оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності.

З урахуванням положень частини першої статті 15 та статті 392 ЦК

07 67

України власник майна має право пред'явити позов про визнання його права власності, якщо це право оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності.

При цьому, як роз'яснив Пленум Верховного суду України в п. 23 Постанови «Про судову практику у справах про спадкування» № 7 від 30 травня 2008 року, за наявності умов для одержання в нотаріальній конторі свідоцтва про право на спадщину вимоги про визнання права на спадщину судовому розгляду не підлягають. У разі відмови нотаріуса в оформленні права на спадщину особа може звернутися до суду за правилами позовного провадження.

Крім того, як роз'яснено Пленумом ВССУ з розгляду цивільних та кримінальних справ в п. 3.1. Інформаційного листа від 16.05.2013р. «Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування», визнання права власності на спадкове майно в судовому порядку є винятковим способом захисту, що має застосовуватися, якщо існують перешкоди для оформлення спадкових прав у нотаріальному порядку, в тому числі й у випадку визначення судом за позовом спадкоємця додаткового строку для прийняття спадщини. Право власності спадкоємця на спадкове майно підлягає захисту в судовому порядку шляхом його визнання у разі, якщо таке право оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності (ст. 392 ЦК).

Однак, у справі яка розглядається, оригінали правовстановлюючих документів не є втраченими та знаходяться у позивачки, яка за наявності підтвердженого права на спадкування не позбавлена можливості оформити свої спадкові права (а.с. 7, 11, 12, 13 т. 1).

Натомість, звертаючись до суду з даним позовом про визнання права власності позивачка, по суті, просить суд перебрати на себе повноваження нотаріуса щодо оформлення спадщини, що не передбачено законом і не віднесено до обов'язків суду.

Отже, колегія суддів апеляційної інстанції приходять до висновку про задоволення апеляційної скарги Мерзлікіна О.Ю. частково, рішення суду першої інстанції в частині вирішення позовних вимог Гіриної Т.І. до Мерзлікіна О.Ю. про визнання права власності на спадкове майно слід скасувати, відмовивши у задоволенні цих вимог, в іншій частині рішення суду залишити без змін.

Європейський суд з прав людини (далі - ЄСПЛ) вказав, що пункт перший статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зобов'язує суди давати обґрунтування своїх рішень, але це не може сприйматися як вимога надавати детальну відповідь на кожен аргумент. Межі цього обов'язку можуть бути різними, залежно від характеру рішення. Крім того, необхідно брати до уваги, між іншим, різноманітність аргументів, які сторона може представити в суд, та відмінності, які існують у державах-учасниках, з огляду на положення законодавства, традиції, юридичні висновки, викладення та формулювання рішень. Таким чином, питання, чи виконав суд свій обов'язок щодо подання обґрунтування, що

випливає зі статті 6 Конвенції, може бути визначено тільки у світлі конкретних обставин справи (пункт 23 рішення ЄСПЛ від 18 липня 2006 року у справі «Проніна проти України»).

Частиною 1 ст. 141 ЦПК України передбачено, що судовий збір покладається на сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог. Якщо суд апеляційної чи касаційної інстанції, не передаючи справи на новий розгляд, змінює рішення або ухвалює нове, цей суд відповідно змінює розподіл судових витрат (ч. 13 ст. 141 ЦПК України).

Враховуючи скасування рішення в частині позовних вимог про визнання права власності на спадкове майно, та залишення рішення місцевого суду в частині позовних вимог щодо встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу без змін, підлягає вирішенню питання щодо розподілу судового збору між сторонами.

Оскільки вимога щодо встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу є вимогою немайнового характеру та вирішена у бік позивачки, тому з відповідача Мерзлікіна О.Ю. слід стягнути на користь Гіриної Т.І. у відшкодування судового збору за розгляд справи у суді першої інстанції 992,40 грн.

Разом з тим, судом апеляційної інстанції скасовується рішення суду першої інстанції в частині визнання права власності на спадкове майно з відмовою у задоволенні цих вимог, що є вимогою майнового характеру та в сумі складає 165 942, 00 грн, тому з Гіриної Т.І. на користь Мерзлікіна О.Ю. у відшкодування сплаченого судового збору за розгляд справи в суді апеляційної інстанції слід стягнути 2489,13 грн.

Крім того, в апеляційній скарзі представник Мерзлікіна О.Ю. адвокат Ковалюх В.М. просив стягнути з Гіриної Т.І. на користь Мерзлікіна О.Ю. витрати по сплаті на правову допомогу адвоката в суді апеляційної інстанції. У підтвердження надав договір про правову допомогу від 13.05.2023 (а.с. 190 т. 1), ордер (а.с. 191 т. 1), квитанцію до прибуткового касового ордера № 25 на суму 10 000 грн (а.с. 192), детальний опис робіт виконаних адвокатом (а.с. 193 т. 1).

Згідно з ч.ч. 1, 3 ст. 133 ЦПК України судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи.

До витрат, пов'язаних з розглядом справи, зокрема, належать витрати на професійну правничу допомогу.

При визначенні суми відшкодування суд має виходити з критерію реальності адвокатських витрат (встановлення їхньої дійсності та необхідності), а також критерію розумності їхнього розміру, виходячи з конкретних обставин справи та фінансового стану обох сторін.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» договір про надання правової допомоги - домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

пр
ві
ви
ви
Т.
ДС
У
че
КІ
ІЕ
В.
ВІ
Н
З
р
2
п
т
Б
Г
І

65
69

Отже, колегія суддів апеляційної інстанції, дослідивши додані представником відповідача докази щодо обсягу послуг, наданих адвокатом, виходячи з обсягу фактично наданих послуг, з урахуванням характеру виконаної адвокатом роботи, принципу співмірності та розумності судових витрат, а також пропорційно до задоволених вимог, вважає, що з Гіриної Т.І. на користь Мерзлікіна О.Ю. у відшкодування витрат на правову допомогу слід стягнути 2 500,00 грн.

Керуючись ст. 141, 367, 368, 374, 376 ч. 1 п. 4, 381-384, 389,390 ЦПК України, апеляційний суд,

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу Мерзлікіна Олександра Юрійовича задовольнити частково.

Рішення Бахмацького районного суду Чернігівської області від 26 квітня 2023 року в частині вирішення позовних вимог Гіриної Тетяни Іванівни до Мерзлікіна Олександра Юрійовича про визнання права власності на спадкове майно - скасувати, відмовивши у задоволенні цих вимог.

В іншій частині рішення суду залишити без змін.

Стягнути з Мерзлікіна Олександра Юрійовича (м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області вул. О.Теліги, 8, РНОКПШ 3144621639) на користь Гіриної Тетяни Іванівни (м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області, вул. Розумовського,19, РНОКПП 2675017023) у відшкодування судового збору за розгляд справи у суді першої інстанції 992,40 грн.

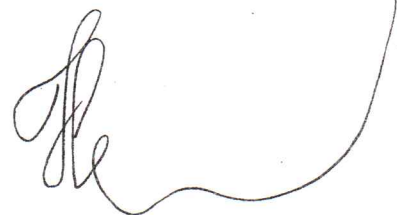
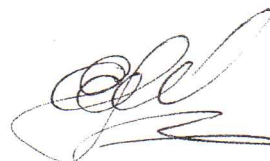
Стягнути з Гіриної Тетяни Іванівни (м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області, вул. Розумовського,19, РНОКПП 2675017023) на користь Мерзлікіна Олександра Юрійовича (м. Бахмач Ніжинського району Чернігівської області вул. О.Теліги, 8, РНОКПШ 3144621639) у відшкодування сплаченого судового збору 2489,13 грн та витрат на правову допомогу 1250,00 грн у суді апеляційної інстанції.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття і може бути оскаржена в касаційному порядку до Верховного Суду протягом тридцяти днів з дня складання повного тексту.

Повний текст судового рішення складено 21.08.2023.

Головуючий

Судді :

ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ